

Dosarul nr. 2r-262/23
2-19152342-01-2r-15062023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (jud.: L. Tetiu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

13 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Aliona Donos
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Ursu împotriva lui Ion Ursu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei și Copilului Șoldănești cu privire la decăderea din drepturile părintești în privința copiilor minori și încasarea cheltuielilor suplimentare,

împotriva încheierii din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Ion Ursu împotriva hotărârii din 16 ianuarie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina,

c o n s t a t ă :

La 24 septembrie 2019, Alexandra Ursu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Ursu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei și Copilului Șoldănești, prin care a solicitat decăderea lui Ion Ursu din drepturile sale părintești față de copiii minori: XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX, precum și încasarea de la Ion Ursu în beneficiul său a sumei de 3 130 de lei, cu titlu de cheltuieli suplimentare, suportate în legătură cu investigațiile medicale și intervențiile chirurgicale ale copilului XXXXX (f. d. 4-4 verso).

Prin hotărârea din 16 ianuarie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a decăzut din drepturile părintești Ion Ursu, în privința copiilor minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX.

S-a respins pretenția reclamantei privind încasarea cheltuielilor suplimentare în mărime de 3 130 de lei de la pârâțul Ion Ursu, ca fiind neîntemeiată (f. d. 49, 97-103).

La 03 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, a declarat apel împotriva hotărârii din 16 ianuarie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, prin care a solicitat repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii sau, după caz, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f. d. 54-55).

Prin încheierea din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de repunere în termen a apelului declarat de Ion Ursu, s-a repus apelul declarat de Ion Ursu în termenul de apel, s-a ridicat cauza și s-a expedit pentru redactarea integrală a hotărârii (f. d. 88-90).

Prin încheierea din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran.

S-a comunicat apelantului Ion Ursu despre necesitatea prezentării, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, a cererii de apel motivate pe suport de hârtie și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 75 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii (f. d. 107-109).

Prin încheierea din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Ion Ursu, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă (f. d. 116-118).

La 08 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice și, ulterior, la 09 iunie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, a declarat recurs împotriva încheierii din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f. d. 122-123 verso, 133-134 verso).

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel în mod eronat a constatat că apelantul a lichidat doar parțial neajunsurile indicate în încheierea din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și anume că nu a fost prezentat apelul motivat, or, cererea de apel depusă inițial este motivată, chiar și fără a lua cunoștință de hotărârea motivată a instanței de fond.

A obiectat că soluția instanței de apel este adoptată în contradicție cu probele administrate la materialele cauzei, fiind admisă o încălcare esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că copia încheierii recurate a fost notificată la adresa electronică a reprezentantului recurentului Ion Ursu, avocatul Victor Baran, la 25 mai 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 119).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 08 iunie 2023, în termenul legal.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură contencioasă generală, potrivit normelor prevăzute Codul de procedură civilă.

Dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 16 ianuarie 2020, în ședință publică (f. d. 49).

Din materialele cauzei civile nu rezultă că instanța de fond a expedit copia dispozitivului în adresa pârâtului Ion Ursu.

La 03 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, a declarat apel împotriva hotărârii din 16 ianuarie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, prin care a solicitat repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii sau, după caz, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f. d. 54-55).

Prin încheierea din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de repunere în termen a apelului declarat de Ion Ursu, s-a repus apelul declarat de Ion Ursu în termenul de apel, s-a ridicat cauza și s-a expedit pentru redactarea integrală a hotărârii (f. d. 88-90).

Prin încheierea din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran.

S-a comunicat apelantului Ion Ursu despre necesitatea prezentării, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, a cererii de apel motivate pe suport de hârtie și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 75 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii (f. d. 107-109).

Copia încheierii din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată la adresa electronică a reprezentantului lui Ion Ursu, avocatul Victor Baran, la 14 februarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f. d. 110).

Potrivit scrisorii de însoțire, la 03 aprilie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expedit în adresa lui Ion Ursu, în mod repetat, copia încheierii din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 111), care a fost recepționată contra semnătură la 25 aprilie 2023, fapt ce se atestă prin avizul poștal de recepție (f. d. 112).

Actele dosarului relevă că, la 03 mai 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ion Ursu a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău chitanța de plată a taxei de stat, în original, în sumă de 75 de lei (f. d. 113).

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că apelantul Ion Ursu a înlăturat neajunsul indicat prin încheierea din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și anume a prezentat dovada de plată a taxei de stat în cuantumul stabilit.

Ulterior, prin încheierea din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Ion Ursu, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă (f. d. 116-118).

În susținerea concluziei respective, instanța de apel a reținut că, deși apelantul Ion Ursu a depus dovada de achitare a taxei de stat, apelantul nu a prezentat motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea de apel și, prin urmare, nu a îndeplinit integral indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Cu toate acestea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția expusă prin încheierea instanței de apel, ca temei de restituire a cererii de apel, este una pripită, din următoarele considerente.

Potrivit art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Conform art. 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Potrivit art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă, prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Raportând normele legale citate la circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că instanța de apel prematur a ajuns

la concluzia restituirii cererii de apel, or, actele cauzei denotă incontestabil că cererea de apel depusă la data de 03 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, de către Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, împotriva hotărârii din 16 ianuarie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, conține temeiurile de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că din textul cererii de apel depuse de către Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, la 03 ianuarie 2022, se desprind cert raționamentele invocate pentru casarea hotărârii primei instanțe, fiind prezentate obiecții atât de ordin procedural, cât și material (f. d. 54-55).

În context, instanța de recurs menționează că, în situația în care apelul depus de către partea în proces conține circumstanțele de fapt și de drept, chiar și până la notificarea hotărârii motivate a instanței de fond, cererea de apel urmează a fi apreciată ca fiind una motivată.

Or, art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează direct că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În atare situație, Curtea de Apel Chișinău urma să examineze cererea de apel depusă de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, prin prisma argumentelor invocate în aceasta, întrucât instanța de judecată nu poate indica în cele mai mici detalii justițiabilului în ce măsură să motiveze un act de procedură, în condițiile în care acesta, în esență, conține criteriile prevăzute de lege.

Împrejurările descrise în mod indubitabil indică la faptul că instanța de apel în mod neîntemeiat, prin încheierea din 24 ianuarie 2023, a acordat apelantului Ion Ursu termen pentru prezentarea cererii de apel motivate și, ulterior, prin încheierea din 11 mai 2023, a restituit cererea de apel depusă de Ion Ursu, din motivul neînălăturării integrale a neajunsurilor.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că concluzia instanței de judecată, expusă în încheierea din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău este în contradicție cu circumstanțele cauzei, fapt ce indică la netemeinicia încheierii date, fiind cert că o omisiune a instanței de apel nu poate fi imputată părții în proces ca neexecutare în termen a indicației instanței și nu poate servi ca temei de restituire a cererii de apel.

Relevanță speței prezintă și reperatele jurisprudențiale ale Curții Europene pentru Drepturile Omului, potrivit cărora „formalismul excesiv” poate fi contrar obligației statului de a garanta un drept practic și efectiv de acces la un tribunal (a se vedea *Zubac v. Croația*, 05 aprilie 2018, §§ 96-97).

Totodată, în cauza *Dos Santos Calado v. Portugalia*, pronunțată la 31 martie 2020, Curtea Europeană a reținut că exigența de a stabili pe ce articol din lege se bazează recursul constituțional servește realizării scopului legitim al asigurării preeminenței dreptului și al bunei administrări a justiției constituționale. Pe de altă parte, Curtea Europeană a notat că, deși Curtea Constituțională ar fi putut deduce care sunt pretențiile juridice, deciziile sale de inadmisibilitate se refereau doar la faptul că reclamantul nu a indicat articolul

potrivit din lege. Altfel spus, deși judecătorii au înțeles care erau motivele recursurilor, ei le-au respins doar pentru nerespectarea unor condiții de formă, fapt ce constituie o încălcare a articolului 6 § 1 din cauza lipsa accesului la un tribunal (§§ 118-125).

Prin urmare, întru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil și accesului la justiție, pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, împotriva încheierii din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău este unul întemeiat și urmează a fi admis.

Or, soluția adoptată de către instanța de apel nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran, va casa încheierea din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru examinarea în fond a apelului.

În conformitate cu art. 427 lit. b), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ion Ursu, reprezentat de avocatul Victor Baran.

Se casează încheierea din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Ursu împotriva lui Ion Ursu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei și Copilului Șoldănești cu privire la decăderea din drepturile părintești în privința copiilor minori și încasarea cheltuielilor suplimentare, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea în fond a apelului.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Aliona Donos

Diana Stănilă